SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 23/06-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. januára 2006 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. A. B., bytom B., zastúpenej advokátom JUDr. J. B., B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava IV vo veci vedenej pod sp. zn. 19 C 217/04, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť Mgr. A. B. v časti, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV vo veci vedenej pod sp. zn. 19 C 217/04, o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

2. Sťažnosť Mgr. A. B. v časti, ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava IV vo veci vedenej pod sp. zn. 19 C 217/04, o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. augusta 2005 doručená (doplnená na základe výzvy ústavného súdu 28. októbra 2005) sťažnosť Mgr. A. B., bytom B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. B., B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 19 C 217/04.

Sťažovateľka uviedla, že návrhom z 21. mája 2003 sa na okresnom súde voči odporkyni domáhala zaplatenia dlžnej sumy, teda preplatku vyúčtovania na nájomnom a službách spojených s nájmom za rok 1999, pričom v súvislosti s podaným návrhom požiadala súd o oslobodenie od súdnych poplatkov. Vec bola na okresnom súde vedená pod sp. zn. 12 Ro 874/03, neskôr bola prevedená do registra 19 C a bola jej pridelená sp. zn. 19 C 217/04. Sťažovateľka uviedla, že aj napriek tomu, že požiadala o oslobodenie od súdneho poplatku, okresný súd ju 4. júna 2003 vyzval na jeho zaplatenie. K výzve súdu sa sťažovateľka vyjadrila listom z 30. júna 2003, v ktorom uviedla, že postup súdu nepovažuje za správny, keďže ju vyzval na zaplatenie súdneho poplatku bez toho, aby rozhodol o jej žiadosti o oslobodenie od tohto súdneho poplatku. Keďže podľa názoru sťažovateľky bol okresný súd v označenej veci nečinný, sťažovateľka 10. februára 2004 podala predsedníčke súdu sťažnosť na prieťahy v konaní. Na sťažnosť jej odpovedala predsedníčka okresného súdu listom sp. zn. Spr. 2018/04 z 19. februára 2004, v ktorom konštatovala nesprávny postup súdu v súvislosti so zaslaním výzvy na zaplatenie súdneho poplatku.

Podľa vyjadrenia sťažovateľky okresný súd ju opätovne požiadal o preukázanie jej majetkových pomerov. Sťažovateľka predložila súdu potvrdenie o osobných a majetkových pomeroch 11. marca 2004 a následne okresný súd 4. mája 2004 rozhodol o oslobodení sťažovateľky od zaplatenia súdneho poplatku a zároveň vydal platobný rozkaz na zaplatenie dlžnej sumy. Proti platobnému rozkazu okresného súdu podala odporkyňa odpor, ku ktorému sa sťažovateľka vyjadrila 20. septembra 2004. Sťažovateľka uviedla, že okresný súd určil termín pojednávania na 2. máj 2005 a ďalšie pojednávanie na 27. október 2005. V uvedenom postupe okresného súdu vidí sťažovateľka porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Konanie okresného súdu je podľa nej poznačené zbytočnými prieťahmi, ako aj nesprávnym a neefektívnym postupom. Sťažovateľka zároveň dodala, že svojím konaním sa o prieťahy v postupe okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 19 C 217/04 nijako nepričinila a že podľa jej názoru nejde o skutkovo ani právne zložitú vec.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľka namietala aj porušenie základného práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy. V tejto súvislosti uviedla, že 2. mája 2005 sa na okresnom súde zúčastnila pojednávania, na ktoré sa dostavila v sprievode T. Š. Vzhľadom na to, že sťažovateľka je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, čím je sťažená jej motorika, požiadala T. Š. o vyhotovenie zvukového záznamu z tohto pojednávania. Podľa vyjadrenia sťažovateľky zákonná sudkyňa neumožnila vyhotoviť zvukový záznam o priebehu pojednávania, pričom toto svoje rozhodnutie nijako neodôvodnila. Sťažovateľka sa domnieva, že daným postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy. Vzhľadom na to, že sťažovateľka prejavila nespokojnosť s postupom okresného súdu, 9. mája 2005 podala sťažnosť predsedníčke súdu, ktorá podľa vyjadrenia sťažovateľky na predmetnú sťažnosť nereagovala.

Na základe vyššie uvedených skutočností sa sťažovateľka domáhala, aby ústavný súd v danej veci rozhodol nálezom, v ktorom by konštatoval:

„1. Základné právo Mgr. A. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod spis. zn. 19 C 217/04 bolo porušené.

2. Základné právo sťažovateľky Mgr. A. B. na informácie a ich slobodné vyhľadávanie a rozširovanie, priznané čl. 26 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod spis. zn. 19 C 217/04 bolo porušené.

3. Okresnému súdu Bratislava IV sa prikazuje vo veci 19 C 217/04 konať bez zbytočných prieťahov.

4. Mgr. A. B. sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk (slovom päťdesiattisíc slovenských korún) za porušenie základného práva prerokovať vec bez zbytočných prieťahov, ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

5. Mgr. A. B. sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 150 000 Sk (slovom stopäťdesiattisíc slovenských korún) za porušenie základného práva na informácie a ich slobodné vyhľadávanie a rozširovanie, ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

6. Okresnému súdu Bratislava IV sa ukladá, aby uhradil trovy právneho zastúpenia Mgr. A. B., právnemu zástupcovi, JUDr. J. B., advokátovi (...)"

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde") sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Sťažovateľka v časti sťažnosti namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 19 C 217/04.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom (...).

Z obsahu sťažnosti, ale predovšetkým zo spisu okresného súdu sp. zn. 19 C 217/04 doručeného ústavnému súdu 10. októbra 2005, ústavný súd zistil, že v danej veci boli vykonané tieto úkony:

Dňa 21. mája 2003 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky na vydanie platobného rozkazu, predmetom ktorého bolo zaplatenie dlžnej sumy.

Dňa 21. mája 2003 sťažovateľka požiadala okresný súd o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 16. júna 2003 okresný súd prostredníctvom registra obyvateľov zisťoval trvalý pobyt odporkyne.

Dňa 30. júna 2003 sa sťažovateľka vyjadrila k výzve súdu na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 20. februára 2004 zákonný sudca uložil kancelárii, aby sťažovateľke doručila výzvu na predloženie potvrdenia o jej osobných a majetkových pomeroch.

Dňa 11. marca 2004 bolo okresnému súdu doručené potvrdenie o sťažovateľkiných osobných a majetkových pomeroch.

Dňa 4. mája 2004 okresný súd vydal uznesenie o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Dňa 4. mája 2004 okresný súd rozhodol vo veci platobným rozkazom.

Dňa 16. júna 2004 do spisu okresného súdu nazrela odporkyňa.

Dňa 28. júna 2004 podala odporkyňa proti platobnému rozkazu odpor.

Dňa 5. augusta 2004 zákonný sudca uložil kancelárii, aby sťažovateľke doručila na vyjadrenie odpor a zároveň vyzvala odporkyňu na zaplatenie súdneho poplatku za odpor.

Dňa 20. septembra 2004 sťažovateľka doručila okresnému súdu vyjadrenie k odporu.

Dňa 7. októbra 2004 bol spis prevedený z registra Ro do registra C.

Dňa 18. februára 2005 okresný súd určil termín pojednávania na 2. máj 2005.

Dňa 2. mája 2005 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, ktorého sa zúčastnila sťažovateľka aj odporkyňa a ktoré bolo odročené na 27. október 2005.

Dňa 13. decembra 2005 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) z dôvodu podanej námietky zaujatosti voči zákonnej sudkyni.

Od 1. januára 2006 bol spis pridelený inej zákonnej sudkyni.

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že sťažnosť, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 19 C 217/04 týkajúcej sa návrhu na zaplatenie dlžnej sumy vo výške 1 745 Sk s príslušenstvom a sumy vo výške 423 Sk s príslušenstvom, je zjavne neopodstatnená.

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prieťahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05).

Z tohto právneho názoru vychádzal ústavný súd aj pri predbežnom prerokovaní sťažnosti. Na základe toho ústavný súd zistil, že konanie na okresnom súde prebieha od 21. mája 2003. Ústavný súd je však toho názoru, že dĺžka predmetného súdneho sporu v spojení s počtom úkonov nie je takej povahy, aby bolo možné v danej veci vysloviť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a základného práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

Celková dĺžka doterajšieho konania spolu s charakterom veci – spor o zaplatenie dlžnej sumy vo výške 1 745 Sk s príslušenstvom a sumy vo výške 423 Sk s príslušenstvom zatiaľ vylučuje, aby konanie vedené pod sp. zn. 19 C 217/04 bolo už možné pokladať za konanie so zbytočnými prieťahmi. Ústavný súd už v predchádzajúcich prípadoch judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 42/01). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

Z judikatúry ústavného súdu taktiež vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03).

V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01).

Ústavný súd je toho názoru, že okresný súd vo veci vedenej pod sp. zn. 19 C 217/04 nebol nečinný, vykonal procesné úkony, dokonca rozhodol vo veci samej platobným rozkazom, proti ktorému podala odporkyňa odpor. Ústavný súd zistil, že okresný súd v danej veci určil dva termíny pojednávaní (2. mája 2005 a 27. októbra 2005), ale od 13. decembra 2005 sa spis nachádza na krajskom súde z dôvodu podanej námietky zaujatosti voči zákonnej sudkyni. S poukazom na vyššie uvedené argumenty ústavný súd postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 217/04 nemôže považovať za porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol už na svojom predbežnom prerokovaní pre zjavnú neopodstatnenosť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. Sťažovateľka v časti sťažnosti namietala aj porušenie základného práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy postupom okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 19 C 217/04. Porušenie označeného základného práva videla v tom, že na pojednávaní konanom 2. mája 2005 zákonná sudkyňa neumožnila osobe, ktorá sťažovateľku na pojednávaní pre jej zdravotné postihnutie sprevádzala a ktorú sťažovateľka požiadala o vyhotovenie zvukového záznamu z jeho priebehu, tento záznam vyhotoviť. Sťažovateľka, ako aj osoba, ktorá ju na pojednávaní sprevádzala (T. Š.), sa na postup zákonnej sudkyne sťažovala. Predsedníčka okresného súdu sťažnosti prešetrila a vyhodnotila ich ako nedôvodné. Svoje stanovisko vo vzťahu k sťažovateľke zaujala v liste sp. zn. Spr. 2092/05 z 1. júna 2005, ktorý jej ale nebol doručený, a vo vzťahu k T. Š. v liste sp. zn. Spr. 2110/05 zo 14. júna 2005 doručenom 24. júna 2005. Táto skutočnosť je ústavnému súdu zrejmá z príloh, ktoré sťažovateľka k svojej sťažnosti predložila. Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu pri doručovaní odpovede na sťažnosť sťažovateľky nebol správny, pretože odpoveď z 1. júna 2005 zaslal na mylnú adresu. Zo „sťažnostného spisu“ okresného súdu sp. zn. Spr. 2092/05 je zrejmé, že predsedníčka okresného súdu uložila kancelárii doručiť písomnosť na aktuálnu adresu sťažovateľky, ale pri opise došlo zrejme k chybe v písaní spočívajúcej v adresovaní písomnosti na nesprávnu adresu sťažovateľky, a preto jej odpoveď ani nemohla byť doručená.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu.

Ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 22/02 uviedol: „Sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti. Jednou zo zákonných podmienok pre prijatie sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, teda v lehote dvoch mesiacov od kvalifikovanej právnej skutočnosti.“

Porušenie označeného základného práva postupom okresného súdu na pojednávaní 2. mája 2005 vo veci vedenej pod sp. zn. 19 C 217/04 sťažovateľka namietala v sťažnosti z 25. augusta 2005 danej na prepravu toho istého dňa a doručenej ústavnému súdu 30. augusta 2005, teda po lehote dvoch mesiacov od kvalifikovanej právnej skutočnosti. Aj keby ústavný súd bral zreteľ na dátum doručenia odpovede predsedníčky okresného súdu o vybavení sťažnosti osobe, ktorá sťažovateľku na pojednávaní sprevádzala, keďže samotnej sťažovateľke odpoveď doručená nebola, sťažnosť by bola podaná oneskorene aj v danom prípade, pretože z príloh predložených k sťažnosti vyplýva, že odpoveď na sťažnosť bola T. Š. doručená 24. júna 2005. Z uvedeného možno dôvodne predpokladať, že o tejto skutočnosti bola v danom čase informovaná aj sťažovateľka, keďže odpoveď adresovanú T. Š. sťažovateľka predložila ako prílohu k svojej sťažnosti.

Keďže zmeškanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti nemožno odpustiť, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako podanú oneskorene.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, žiadosťou sťažovateľky o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2006